

Лущик Ю.М.

викладач,

Сумський національний аграрний університет

ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ЗАКЛАДІВ АГРАРНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Україна як незалежна держава прагне рівноправного партнерства у геополітичних та економічних стосунках із країнами міжнародної спільноти. Фахівці вважають, що підприємства агропромислового комплексу здатні не тільки зробити значний внесок у вирішення проблем національної економіки, але й стимулювати рух нашої держави у напрямку інтеграції. У зв'язку із зазначеним вище вбачаємо необхідність досліджувати підготовку кваліфікованих кадрів для потреб сільського господарства.

У сфері аграрної освіти існують проблеми, які вимагають вирішення [3]. Для ефективного розв'язання наявних проблем та успішного реформування професійної освіти в цілому та аграрної зокрема необхідно ретельно досліджувати, аналізувати та осмислювати кращі здобутки іноземних колег у цій царині. Тому сьогодні актуальним є вивчення особливості професійної підготовки кадрів для сільського господарства у навчальних закладах інших країн. З цієї точки зору слід звернути увагу на досвід Великої Британії, оскільки вона має всесвітньо визнаний високий рівень якості освіти, значний ступінь інтеграції теоретичних досліджень та практичних здобутків, відповідність освіти реальним потребам фермерів та агробізнесу.

Ретроспективне вивчення аграрної освіти у Великій Британії дає можливість стверджувати, що її створення й наступний розвиток сільськогосподарських навчальних закладів були обумовлені впливом різних факторів.

На думку британського дослідника А. Чізброу, заклади аграрної освіти з часів свого заснування до недавнього часу помітно відрізнялися рівнем вищим за середній. Перші аграрні коледжі створювались, щоб надавати освіту синам джентльменів, але вони перейняли на себе розбудову найнижчого щабля освітньої ієрархії і навіть сучасний рух із одного щабля на інший [2, с. 181]. На думку науковця, розвиток аграрної освіти відрізнявся від професійно-технічної освіти в цілому, хоча, як формальні, так і неформальні, освітні заклади зробили значний внесок у вирішення проблем національної економіки. Інтенсивний розвиток наукової думки та техніки у Великій Британії та Європі протягом XVII–XVIII ст. у галузі хімії, біології, геології, ґрунтознавства тощо став підґрунтям для застосування та поширення передових наукових досягнень в освітню практику.

Велику роль у розповсюдженні знань і практичного досвіду, а також у задоволенні освітніх потреб у галузі сільського господарства відіграли різноманітні товариства. «Товариство раціоналізаторів знань щодо сільського господарства Шотландії» (Society of Improvers in the Knowledge of Agriculture in Scotland) (1723 р.), ідейним натхненником якого став Роберт Максвел (Robert Maxwell), займалось поширенням відомостей, які б дозволили фермерам удосконалювати методи ведення сільського господарства. Пізніше Р. Максвел зосередив свою увагу на «Единбурзькому товаристві заохочення мистецтв, науки, промисловості та сільського господарства» (Edinburgh Society for the Encouragement of Arts, Sciences, Manufactures and Agriculture) (1737 р.).

«Товариство міста Бат» (Bath Society), започатковане в 1777 р., пізніше отримало назву «Королівське товариство Бата й Західної Англії» (the Royal Bath and West of England Society) і в 1779 р. на 10 акрах землі в Уестоні (Weston)

створило перше дослідне поле у Великій Британії. Протягом наступних десятиріч ця організація збільшувалась, об'єднуючись із меншими спілками, так у 1851 р. до неї приєдналось «Сільськогосподарське товариство графства Девон» (the Devon County Agricultural Society), а у 1869 р. – «Асоціація південних графств» (Southern Counties Association). Вагомим здобутком у діяльності зазначеного товариства було не тільки видавництво власного журналу (Journal of Bath and West Society) (1853 р.), але й запровадження, починаючи з 1880 р., десятиденних курсів щодо розведення молочної худоби, які проводилися пересувною школою в різних місцях регіону від Суїндона (Swindon) до Ексетера (Exeter) та Охсфорда (Oxford), а в 1890 р. в Уелсі (Wells) та Фрумї (Frome) стартувала пересувна школа сироваріння.

«Сільськогосподарське товариство Одіхема» (1783 р.) (Odiham Agricultural Society) засновувалось для вивчення коней, в подальшому з його дослідницького комітету з тваринництва в 1791 р. був сформований окремий суб'єкт – Ветеринарний коледж Лондона. (The Veterinary College of London) [1, с. 10].

Першочерговою метою «Хайлендського товариства Единбурга» (Highland Society of Edinburgh) (1784 р.) був розвиток Північно-Шотландського високогір'я та островів Шотландії, а також покращення умов життя мешканців шляхом удосконалення сільського господарства та розширення рибальства. У 1785 р. Товариство запропонувало медалі за нариси на сільськогосподарські теми.

У 1790 р. за підтримки цього Товариства була заснована кафедра сільського господарства в університеті Единбурга, яка надавала однорічний курс лекцій на елементарному рівні. Абітурієнти, які були в основному синами фермерів-орендарів, не склали жодних вступних екзаменів. Уільям Дік (William Dick) за підтримки Хайлендського товариства в 1840 р. став першим професором ветеринарних наук.

У 1796 р. розпочала діяльність кафедра економіки сільського господарства в Оксфорді. Протягом багатьох років проводилася тільки одна лекція на семестр, яка мала більш історичний, ніж науковий характер і стосувалася давньоримського землеробства.

«Смітфілдське товариство великої рогатої худоби та овець» (Smithfield Cattle and Sheep Society) (1798 р.) своїм ключовим обов'язком вважало надання освіти щодо утримання, годівлі, розведення худоби.

«Йоркширське сільськогосподарське товариство» (Yorkshire Agricultural Society) (1837 р.) також визнало освіту колом своїх інтересів.

Аналіз вищезазначених фактів свідчить, що британські університети протягом XVII – поч. XIX ст. почали створювати кафедри для досліджень та надання освіти в галузі сільського господарства [2, с. 181]. Різноманітні товариства того часу сприяли поширенню знань, їх робота була досить ефективною, і вони досягли значної чисельності в середині XIX ст. Ці організації збирали, накопичували та систематизували досвід у галузі тваринництва й рослинництва, розповсюджували передові технології, а також стали засадами для більш систематичного вивчення та викладання аграрної науки, що сприяло подальшому створенню у Великій Британії закладів аграрної освіти.

Список використаних джерел:

1. Carrie de Silva. A short history of agricultural education and research. Some key places, people, publications and events from the 18th to the 21st centuries / Carrie de Silva. – Newport, Shropshire : Harper Adams University College, 2012. – 102 p.
2. Cheesbrough A.A short history of agricultural education up to 1939 / A. Cheesbrough // The Vocational Aspect of Education. – 1966. – Issue 41. – P. 181–200.
3. Стартував сьомий Міжнародний форум «Інноватика в сучасній освіті» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua>.